

УДК 334

В.І. Захарченко, М.О. Акулюшина

Одеський державний політехнічний університет

КУМУЛЯТИВНА ОЦІНКА ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ НОВОВВЕДЕНЬ

© Захарченко В.І., Акулюшина М.О., 2002

Розглянуто вимоги до методичних підходів щодо визначення економічної ефективності, наведено кумулятивну оцінку життєвого циклу нововведень.

There are in the article the requirements to methodical approaches to cost-performance are considered, the cumulative evaluation of life cycle of innovations is directed.

Система оцінки життєвого циклу нововведень має комплексно враховувати:

- всі економікотворчі фактори при розробці, впровадженні та функціонуванні нововведень;
- можливість та ймовірність досягнення кінцевого результату;
- вплив різних видів ризику; зміна кінцевих результатів внаслідок вибору господарюючим суб'єктом варіанта стратегії;
- комерційну спроможність інвестиційного проекту та його вплив на фінансову та економічну діяльність господарюючого суб'єкта, який здійснює інвестування;
- економічні особливості території, на якій розробляється, впроваджується та функціонує нововведення.

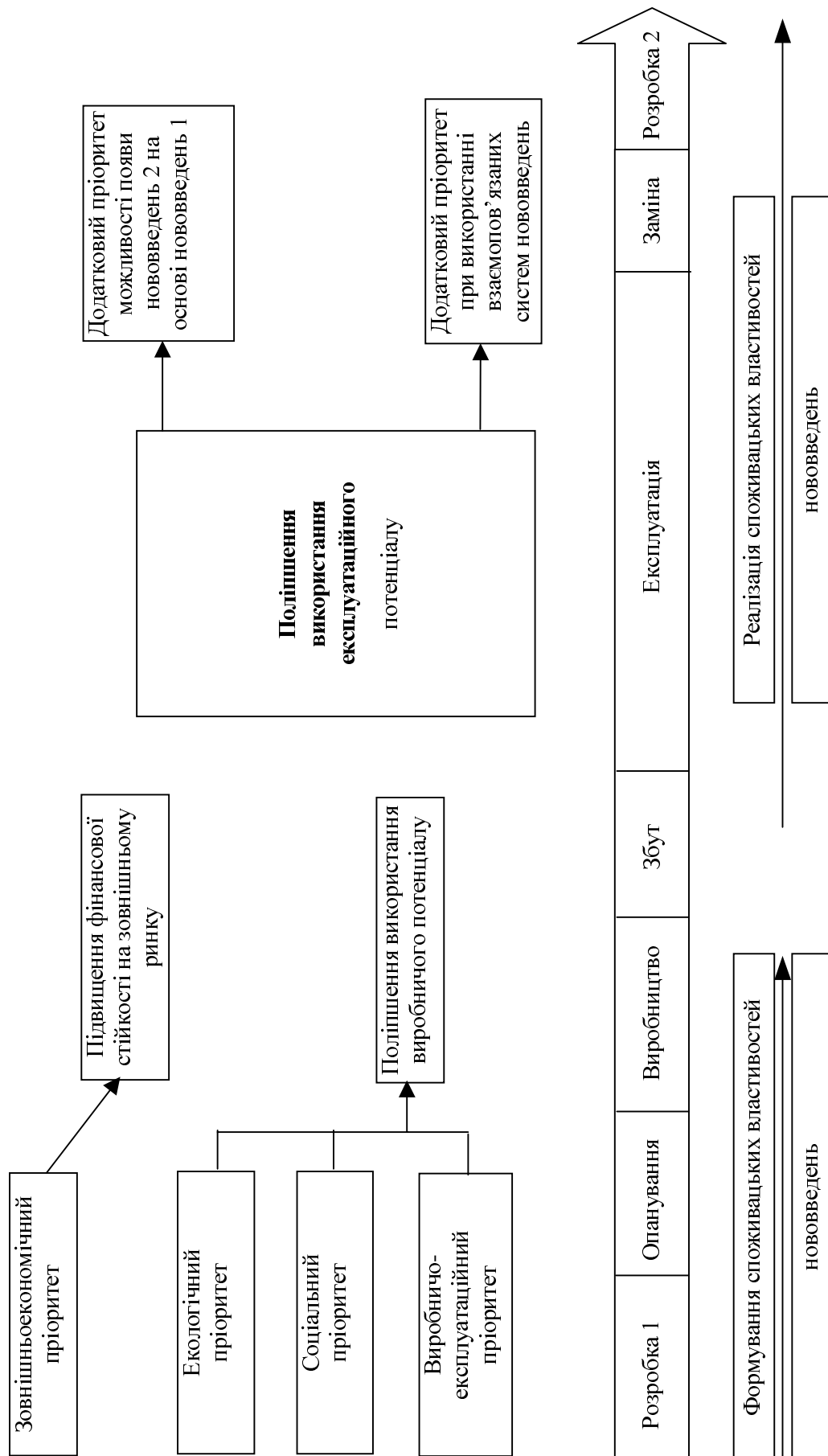
Основна вимога до сучасних методичних підходів щодо визначення економічної ефективності така: вони повинні забезпечувати об'єктивний відбір усього нового, зокрема, передової та ефективної техніки, бути активним інструментарієм в руках розробників, сприяти вдосконаленню з погляду змін, що відбуваються в ринковому середовищі.

Тому можливі результати та негативні наслідки постійно прогнозуються на всіх стадіях життєвого циклу нововведень, тобто здійснюється кумулятивна оцінка їх розробки, впровадження та функціонування.

Життєвий цикл являє собою ланцюжок «розробка 1 - опанування - виробництво - збут - експлуатація - обслуговування - розробка 2». На практиці немає такого чіткого розподілу, але в методичному плані пов'язуємо життєвий цикл з проведенням інвестицій і виділяємо стадії: передінвестиційну, інвестиційну, експлуатаційну та ліквідаційну.

Усім перерахованим стадіям життєвого циклу повинен передувати аналіз виробничої діяльності господарюючого суб'єкта та його комерційної діяльності.

Така діагностика життєвого циклу проводиться на основі розробки та застосування показника загального пріоритету, який містить виробничо-експлуатаційний, соціальний, екологічний та зовнішньоекономічний пріоритети (рисунок).



Види і напрямки досягнень пріоритетів при розробці, впровадженні та функціонуванні нововведень

Враховуючи «нормальну» конкуренцію, монополізм держави, наявність «антиринку», всі розрахунки проводяться в умовах інфляції.

Ефективність розробки, впровадження та функціонування техніки невід'ємна від оцінки ризику насиченості інвестиційного проекту. Пропонується розрахувати шість видів ризику (технологічний, фінансовий, кредитний, валютний, страховий, ризик вантажоперевезень, аудиторський ризик).

Фінансова сталість господарюючого суб'єкта визначена наявністю, розміщенням та використанням фінансових ресурсів. Також визначені платоспроможність, рентабельність та інвестиційна активність. Виявлення взаємозв'язку між різними показниками дають право ухвалити рішення про розробку та реалізацію інвестиційного проекту нововведень в верстатобудівному виробництві*. Усі запропоновані автором показники мають рекомендовані діапазони величин, які притаманні нинішньому ситуаційному стану конкретного верстатобудівного виробництва.

Завдяки запропонованій системі моделей можна розробити й оцінити (використовуючи принцип двоїстості) різноманітні варіанти застосування ресурсів багатоцільового використання з урахуванням пропонованої структури вжитку підприємством, наявності його за кількістю, якістю та ціною у постачальників, а також пропускну здатності трьох видів транспорту та вузлів перевантаження.

Окрім того, запропонована шкала оцінок ризиконасичення, де поряд з урахуванням зовнішньоекономічних факторів розглядаються внутрішньодержавні неекономічний та економічний вплив, оцінюється такими показниками: можливість одержання короткочасних і довгострокових кредитів, темпи економічного зростання (валового продукта), відношення обсягів інвестування до величини валового продукта, інвестиційний клімат та ін. Специфіка Одеської області висуває більш жорсткі вимоги до показників оцінювання, особливо в сфері внутрішнього економічного впливу.

* Захарченко В.И. *Переходная экономика и оценка инвестиционных проектов.* – Одесса: ИРЭНТуТ, 1998. – 148с.